

HARRY PERONIUS

Digitalfotografering för alla



- *Lär dig fotografera digitalt!*
- *Bearbeta bilderna i datorn*
- *Visa dina bilder som bildspel eller som papperskopior*



**KOMPONERA BÄTTRE
BILDER**



Ett grundläggande tips är att i alla fotografieringssituationer ta många bilder av varje motiv. Speciellt om du är lite stressad och nervös är det lätt att missa något. Kanske tänker du inte på den där linjen i bakgrunden, som sedan på bilden ser ut att komma ut genom örat på någon. Eventuellt råkar du beskära en viktig del av huvudmotivet, ”kapar av” fingrar eller tår. Om du använder långa exponeringstider, $\frac{1}{30}$ sekund och längre, är det speciellt viktigt att ta många bilder. Med så långa exponeringstider riskerar du nämligen både skaknings- och rörelseoskärpa. Ju fler bilder du tar desto större är chansen att hitta guldkorn när du sitter vid datorn och går igenom ditt bildmaterial.

En vanlig uppfattning hos många, är att ett fotografi ska visa verkligheten som den ser ut. Alla uppfattar dock verkligheten på olika sätt! Eftersom du som fotograf kan avbilda din omgivning – gör det på ditt personliga sätt. Finn din skaparglädje och ta de bilder du själv gillar.

Den franska poeten och konstnären Jean Cocteau har gett ett råd om hur en skapande människa ska förhålla sig till recensioner och kommentarer man får för sina verk:

”Notera vad det är i ditt verk som kritikerna inte tycker om – kulturen sedan detta. Det utgör nämligen det individuella inslaget i ditt arbete och är följaktligen det enda som är värt att behålla.”



Den blanka isen med mörka speglingar från de tre männen och det stora stenblocket ger en tyngd och dramatik åt bilden. Himlen upptar ungefär en tredjedel av bildytan och isen ungefär två tredjedelar. Hur tror du stämningen i bilden hade påverkats om proportionerna hade varit de motsatta, en stor ljus himmel och en mindre del av isen?

BILDKOMPOSITION

Gyllene snittet och tredjedelsregeln

Vad är det som gör att vissa bilder blir bättre än andra?

Det finns vissa ”regler” eller riktlinjer som kan vara bra att känna till när du fotograferar. När du komponerar en bild innebär det att du bestämmer vad som kommer med i bilden, hur huvudmotivet förhåller sig till bakgrunden, bildvinkeln, fotograferingsavståndet och så vidare.

Inom bildkonsten och arkitekturen finns en ”regel” om komposition som kallas för **Gyllene snittet**. Det är det skönaste, mest harmoniska och mest balanserade förhållandet mellan längd och bredd.

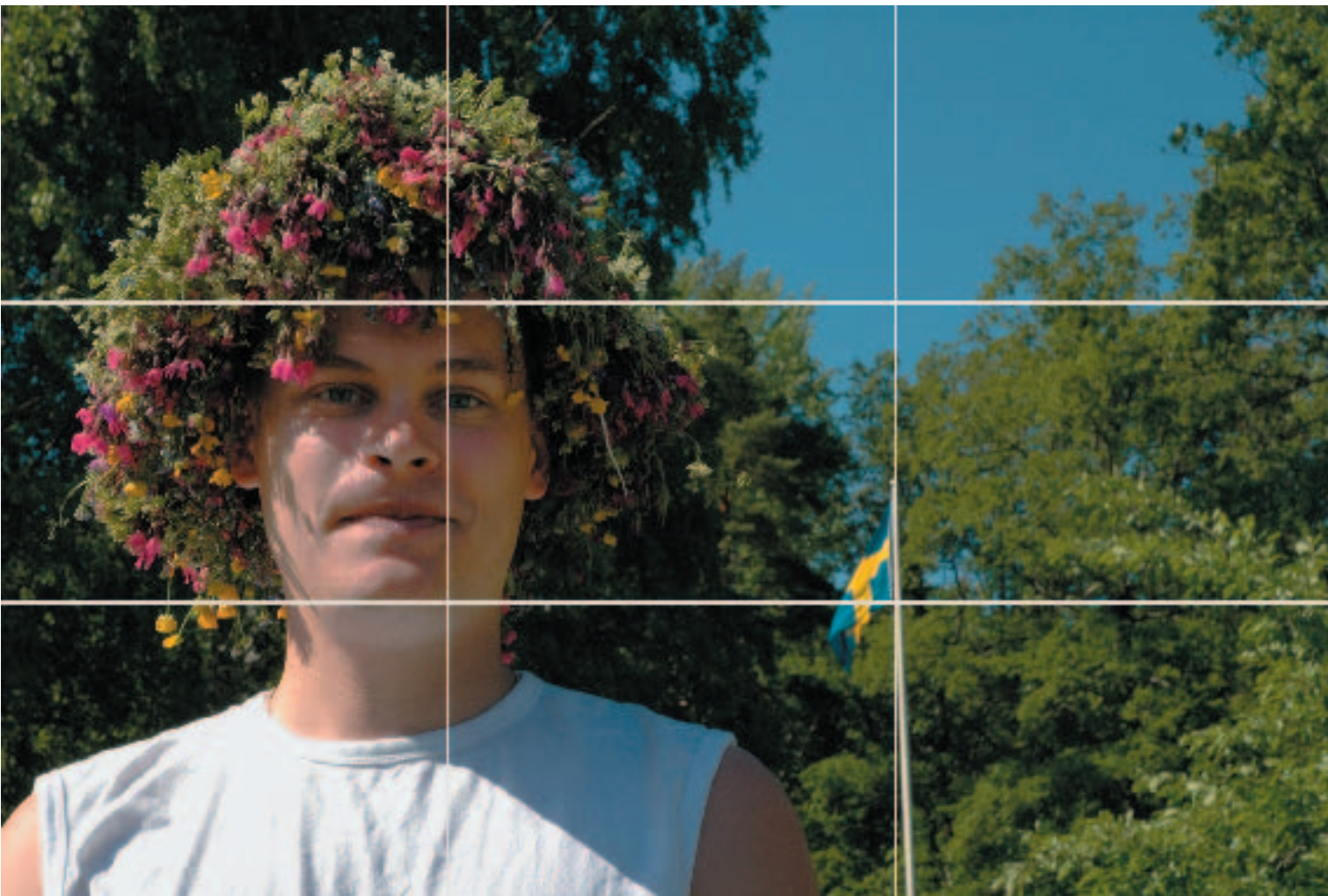
Att komponera en bild enligt Gyllene snittets proportioner innebär i praktiken att huvudmotivet placeras i en punkt som är ungefär en tredjedel från bildkanten. För att illustrera detta kan bilden delas i nio delar av fyra linjer. Om du placerar huvudmotivet på någon av dessa linjer, eller i bästa fall i punkten där linjerna korsar varandra, har du komponerat en bild i enlighet med Gyllene snittet.

Euklides i det antika Grekland beskrev Gyllene snittet som gudomliga proportioner och Pythagoréerna kände till Gyllene snittet och kunde konstruera det med hjälp av passare och linjal. Namnet myntades redan på 1850-talet av den tyske estetikern A Zeising.

Det är fascinerande att Gyllene snittet även kan hittas i naturen, till exempel i solrosens blomma, i ananasfruktens skal och i tallkottens hölje. Även galaxernas spiralform och skalet till en viss bläckfisk växer i en logaritmisk spiral som följer Gyllene snittets proportioner. Pantheon i Athen är byggd i enlighet med Gyllene snittets proportioner. Till och med i fotbollens svarta och vita, 5 respektive 6 sidiga bitar, kan man finna Gyllene snittets proportioner. Hisnande, eller hur!

Det är förståeligt att man redan i det forna Grekland uppfattade dessa proportioner som gudomliga. Undersökningar i vår tid visar att människorna i västvärlden föredrar proportioner i enlighet med Gyllene snittet. Det som vi upplever som en naturlig instinkt är kanske i själva verket inlärd mångtusentårig kultur. I studier med icke västerländska kulturer har man kommit fram till att Gyllene snittets proportioner inte uppfattas som den skönaste proportionen i samma utsträckning som hos oss.

Det är viktigt att du inte fastnar i några ”regler”, utan använder dessa som riktlinjer och stöd i ditt bildskapande.



Genom att placera huvudmotivet och andra viktiga element, i det här fallet den svenska flaggan, på eller i närheten av gyllene snittet får bilden en mer harmonisk komposition.

Gyllene snittet är ett talförhållande och kan matematiskt uttryckas på följande sätt: Proportionen mellan två avstånd är så beskaffad att det kortare förhåller sig till det längre som det längre till deras summa.

Bakgrunden

Det är viktigt att huvudmotivet och bakgrunden får rätt balans. Tänk på följande:

- Linjer i bakgrunden:
Det kan se märkligt ut om horisonten, eller någon annan dominerande linje går rakt igenom huvudet på en person.
- Former och färger i bakgrunden:
En rörig eller färgstark bakgrund kan dra uppmärksamheten från huvudmotivet.
- Skarp eller oskarp bakgrund:
Om bakgrunden är oskarp framhävs huvudmotivet i förgrunden.

Genom att ändra på komposition, perspektiv och belysning kan en bild få helt olika karaktärer. Det gäller att experimentera!



I den övre bilden är huvudmotivet placerat mitt i bilden, horisonten skär rakt igenom huvudet och ljuset är platt och kontrastlöst.

I den högra bilden är huvudmotivet placerat till vänster, horisontlinjen går nedanför axlarna och blyxtljuset ger en annorlunda, dock lite onaturlig belysning.



Perspektivet

De flesta fotografier tas i ögonhöjd. Genom att höja eller sänka kameran kan du avbilda världen från ett ovanligt perspektiv och på detta sätt förstärka en

känsla. Att fotografera till exempel ett barn från dess perspektiv ger en helt annan känsla i bilden än att fotografera barnet från en vuxens perspektiv.



I bildvisningar och i bildkollage kan några fotografier tagna från ett överraskande perspektiv ge en intressant effekt. Dina bilder kanske får betraktaren att tänka i nya banor, se nya perspektiv i tillvaron.

När du använder perspektivet som effekt ska du vara extra observant på var du ställer in skärpan och hur skärpedjupet påverkar helhetsintrycket i bilden.

Grodperspektivet förstärker känslan av att se livet från hundens perspektiv.

Färger

Ett motiv med starka färger kan sticka ut extra mycket om den finns i en omgivning med få färger.

Ibland kan belysningen och en upprepning av samma färg förstärka känslan av färgen.



Den röda färgen och de runda formerna står i kontrast mot den gröna bakgrunden och de raka linjerna.

Det tidiga morgonljuset framhäver ett viktigt element i bilden, den röda färgen.

